

REMISSYTTRANDE; Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi (KN2024/02249)

Sveriges Tvätteriförbund är den svenska tvätt- och textilservicenäringens branschorganisation och representerar medlemmar inom både konsument- och industriell tvätt. Tvätteriförbundet driver ett kontinuerligt arbete för en kvalitativt konkurrenskraftig tvätterinäring. Medlemmar genomgår en årlig auktorisationsprocess, som syftar till att kontrollera att de uppfyller de kriterier som krävs för att garantera en verksamhet med fullgott miljöarbete, ekonomisk kontroll och starkt socialt ansvarstagande. Bland de ca 130 medlemsföretagen inom Sveriges Tvätteriförbund finns allt ifrån större, internationellt verksamma textilserviceaktörer, till små familjeföretag och leverantörsmedlemmar. Medlemmarna i förbundet svarar för ca 89 % av den svenska textilservicebranschens totala omsättning.

Textilservicebranchens cirkulära arbete

Sveriges Tvätteriförbund är i grunden mycket positivt till en ökad cirkulär hantering av textilier i samhället. Många medlemsföretag arbetar redan idag aktivt för att minska resursförbrukning och öka återanvändning och återvinning av textilier.

Tvätteriförbundet har under många år framfört att de intentioner som kommer ifrån både EU och den svenska regeringen i att öka cirkulariteten inom textilbranschen måste beakta de upparbetade cirkulära materialströmmar som finns inom textilservicebranschen.

Några exempel är samverkan mellan tvätterier och företag som Beskowvonpost, Reused Remade och Textilia upcy som tillverkar textila produkter av uttjänta textilier och Södras fiberåtervinning i processen OnceMore där tvätterier är en viktig råvaruleverantör.

Merparten av de uttjänta textilierna från tvätterier cirkuleras redan idag

I Sveriges Tvätteriförbunds årliga auktorisering efterfrågas sedan flera år tillbaka information om hur textilavfall som uppkommer inom verksamheten hanteras. Frågan är inte obligatorisk att besvara, men en övervägande majoritet av anläggningarna väljer att göra det. Samtliga större medlemsföretag valde 2024 att besvara frågan, vilket gör att det finns hög relevans i resultaten.

Utifrån enkätsvaren inhämtade under 2024 sorteras drygt 1 650 ton textilier ut årligen på svenska medlemsföretags anläggningar. Av dessa gick nära 1 150 ton textilier, dvs nära 70 %, redan 2024 in i cirkulära processer genom återanvändning eller materialåtervinning inkl entrémattor. Entrémattor omfattas dock inte av kravet på

separat utsortering, då de till mer än 80 viktprocent består av gummi. Andelen som redan idag sorteras ut och går till annat än förbränning var därmed snarare upp mot 80-90 % redan innan kravet på utsortering infördes 1/1 2025.

Risker med dagens krav på utsortering

De flöden som inte går till återanvändning eller materialåtervinning är i övervägande utsträckning sådana där det idag saknas tekniker för separation av blandmaterial för eller textilier med impregneringsmedel (idag i flera fall fortfarande PFAS då alternativ som ger samma skydd för bl.a. svetsare fortfarande saknas) som behövs i vissa skyddskläder. Att blanda dessa material i cirkulära flöden riskerar att kontaminera rena strömmar av bomull alternativt polycotton, där återvinningstekniker idag finns.

Stora aktörer, som SipTex (Sysav) i Malmö, vittnar om svårigheten att hitta avsättning för sorterade textilmaterial som kommer in till sorteringsanläggningen i blandade strömmar. En förutsättning för att textilier från textilservicebranschen ska kunna komma till användning är därför att de inte blandas med andra, post-consumer, textilströmmar.

För rena flöden av bomull och polycotton finns idag avsättningsmöjligheter. Om dessa flöden försvinner in i blandade fraktioner kan det skada initiativ som baserar sin affärsidé på tillförsel av uttjänta textilier i sin produktion av återvunnen fibermassa, som kan användas för nya textilier.

Undantag måste inkludera även textilservicebranschen

Det är positivt att promemorian öppnar för undantag för hela branscher, men det är tydligt att det inte bara är de branscher som lyfts i promemorian (detaljhandeln för livsmedel, förbrukat matfett och kontorspapper), där det finns väl fungerande avfallshantering utanför kommunens system. Som anges i kapitel 5.2 har tre branschorganisationer (Avfall Sverige, Svensk Dagligvaruhandel och Återvinningsindustrierna) lyft risken för att företag avvaktar med investeringar i tekniker som skulle ge miljöfördelar, utifrån att ansvaret för avfallet är otydligt.

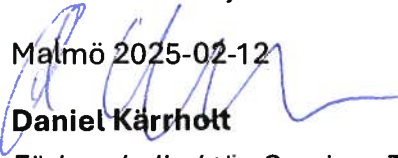
I den lag om krav på sortering av textilavfall som nyligen trätt i kraft likställs uttjänta, men väl kända, homogena flöden av lakan, dukar, handdukar och arbetskläder från landets stora tvätterier med blandade textilier från hushåll. Genom att exkludera även textilavfall från tvätterier från begreppet "kommunalt avfall" minskar risken för de många fungerande cirkulära avsättningar för uttjänta textilier från tvätterier som finns redan idag. Ytterligare en anledning till att exkludera uttjänta textilier från industriell tvätt från begreppet kommunalt avfall är att det finns textilier som redan idag inte ingår. I dialog med sakkunniga vid Naturvårdsverket har de meddelat Sveriges Tvätteriförbund att t.ex. skyddskläder kan anses utgöra avfallskod 15 02 samt att avfall från sjukvård kan utgöra avfallskod 18 enligt Avfallsförordningen, Bilaga 2. Dessa typer av avfall ska i så fall behandlas i en egen ström, ej som kommunalt avfall – detta trots att de utifrån ett

cirkulärt perspektiv kan vara precis lika lämpliga eller olämpliga för återanvändning/återvinning som övriga uttjänta textilier från ett och samma tvätteri.

Ovan leder till en risk för ökade transporter, när olika typer av uttjänta textilier ska hämtas av olika aktörer. Här finns även risk för rättsosäkerhet, då Naturvårdsverket menar att det kommer vara upp till den enskilda kommunens tillsyn av avfallslagstiftningen att avgöra om textilier som kan utgöra avfallskoder som ligger utanför begreppet "kommunalt avfall" att avgöra om så är fallet eller ej. Det finns ingen vägledning på området och risken för olika bedömningar i olika delar av landet är stor.

Ur ett cirkulärt perspektiv är relevant framför allt produktens beståndsdelar (dragkedjor/knappar/tryck som mer eller mindre lätt kan avlägsnas från textilierna), material (ren bomull, ren polyeten, blandning av material etc.), färg (ofärgade material är betydligt enklare att materialåtervinna än färgade) samt fiberkvalitet. Många företag väljer materialval och design utifrån att de ska underlätta cirkulär hantering när textilierna är uttjänta.

Malmö 2025-02-12


Daniel Kärrhott

Förbundsdirektör, Sveriges Tvätteriförbund



 Centralplan 8 c

 Box 4118, 203 12 Malmö

 +46 70 511 36 85

 +46 40 685 14 00

 daniel@tvatteriforbundet.se

 tvatteriforbundet.se

 kemptvatt.se

 textilservicebranschen.se

 tvattlinan.se